

A személyes adatok védelmének társadalmi kérdései

Dr. Alexin Zoltán

SZTE, TTIK, Szoftverfejlesztés Tanszék
6720 Szeged, Árpád tér 2.

e-mail: alexin@inf.u-szeged.hu

<http://www.inf.u-szeged.hu/~alexin>

Jelen kutatási eredmények megjelenését „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószámú projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A szerző kutatási munkáját az SZTE „Infokommunikációs technológiák és a jövő társadalma (FuturICT.hu)” című, TÁMOP-4.2.2.C-11/1/KONV-2012-0013 azonosító számú projektje támogatta. A kutatás az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Alexin Zoltán

- okl. matematikus 1985. JATE, TTK
- PhD. Matematikatudomány 2003.
 - Szabályalapú gépi tanulóalgoritmusok és alkalmazásaik természetes nyelvi problémák megoldására
- EuroSOCAP FP6, QRLT-2002-00771, szakértő
 - Európai szabvány a bizalmasság és az adatvédelem megvalósítására az egészségügyben
- The European Privacy Institute, FP7 terv, tudományos tanácsadó testület tagja, 2007
- Regionális Humán Orvosbiológiai Kutatásetikai Bizottság, tag, 2009. január 1.
- Tisztességes Adatkezelésért Egyesület, 2009. november 6.
- Európai Bizottság, új adatvédelmi rendelet konferencia, Brüsszel, 2010
- Magyar Adatvédelmi Társaság, elnökségi tag, 2012

Információs technológia

- Fejlett elektronikai eszközök megjelenése
- Memória kapacitás növekedése és költségcsökkenése
- Műveletvégző egységek növekvő teljesítménye és ára
- A számítógépek közötti adattovábbítás felgyorsulása
- Vezeték nélküli technológia ugrásszerű fejlődése
- Méretcsökkenés

Halmazódó adattömeg

- Állami nyilvántartó rendszerek (anyakönyvek, személyi nyilvántartó rendszer, bűnügyi rendszerek, szabálysértések, adóhatóság, cégbíróság, egészségügyi rendszerek,)
- Szolgáltatók nyilvántartó rendszerei (bank, közmű vállalatok, biztosítók, utazási irodák, oktatási intézmények)
- Információtechnikai szolgáltatók (telefon, internet, internet telefon, elektronikus levelezés, megosztási tárhelyek, szállásfoglalás, webáruházak, közösségi portálok)
- Természetes személyekről gyűjtenek adatokat, amelyek a világ tetszőleges pontjáról elérhetők és más adatokkal összekapcsolhatók.

Eddig ismeretlen fogalmak

- Elektronikus üzenet (kép, hang, szöveg), csatolmány
- Elektronikus adóbevallás, ügyintézés
- Elektronikus bankolás, átutalás, bankkártya használat
- Elektronikus adatmegosztás
- Elektronikus aláírás
- Elektronikus konzílium, távoli leletezés,
- Elektronikus egészségügy, E-recept, E-lelet, E-kórlap, stb.
- Elektronikus utazás, online checkin, jegyvásárlás
- Virtuális élet, város, (világ), Avatar
- Elektronikus rulett, póker, fogadás, szerencsejáték
- Letöltés, torrentezés, internetes pornográfia, pedofília
- Facebook, Twitter, Hotmail, Yahoo, iWiW, Picasa, Google Map,

Társadalmi kérdések

- Elektronikus tájékozottság (digitális írástudás) mindenki számára
- Elektronikus szolgáltatások szabályozása (korlátozás, tiltás)
- Elektronikus (személyes) adatok jogellenes megszerzése, felhasználása, elvesztése, nyilvánosságra hozása
- Szellemi tulajdonhoz fűződő jog (Copyright)
- Elektronikus információk megbízhatósága, hitelessége
- Személyazonosság lopás, visszaélés más személy nevével
- Elektronikus megfigyelés, kamerázás, lehallgatás
- Elektronikus adatok továbbítása más országokba
- A (személyes) információk feletti rendelkezés joga
- Elektronikus bűnözés, információs bűncselekményekkel szembeni védekezés, jogorvoslat
- Közérdekű adatokhoz jutás, az átlátható állam

Az államok szerepe

- A szabályozás le van maradva a folyamatok mögött
- A jogalkotást az üzleti és politikai (hatalmi) érdek irányítja
- Az információ a világ bármely országába gyorsan továbbítható, ha a szabályozás szigorodik, az információ másik országba költözik
- A jog és az informatika egymástól függetlenül fejlődik, a két terület nem érti a másik fogalmait – ebből következik a rendezetlenség és az anarchia
- A technológia gyorsabban fejlődik, mint ahogyan a jogi intézményrendszer, a technika fejlődése után kullog a jog
- A virtuális szolgáltatások a kreatív és korlátozhatatlan emberi elem szüleményei
- Jogfilozófus kell ahhoz, hogy el tudjon igazodni a folyamatokban
- Az információs bűncselekményeknél hogyan állapítják meg a kárt?
- Mit jelent a jogorvoslat, hogyan lehet kárpótolni a sértetteket?

IT jog

- A jelenlegi informatikai oktatás „szakbarbárokat” képez, nincs megfelelő affinitása a végzetteknek a társadalmi problémákhoz
 - A technológia ismerete és a társadalmi folyamatok megértése szükséges!
 - Társadalomismereti kurzusok, előadások rendkívül fontosak lennének
 - A képzés humanizálása
-
- A szerző munkatársaival egy 8 kurzusból álló jogi tantárgyblokkot fejleszt informatikusoknak, ami lehetőséget biztosítana arra, hogy a jogi szabályozás alapjait, fogalmait, felépítését, elveit megismerjék
 - A személyes adatok védelmével foglalkozó PhD. kurzus indult, amely bármely kar hallgatói számára felvehető

Jogi tantárgyblokk

- Jogi és államtudományi alapismeretek (Alaptörvény, alkotmányjogi alapok, alapjogok, jogi alapismeretek, EU-s alapismeretek)
- Közigazgatási eljárásjogi ismeretek, elektronikus dokumentumok, elektronikus írásbeliség, elektronikus aláírás
- Foglalkoztatási jog (munkajogi, közszolgálati jog és szociális biztonsági ismeretek)
- Adatvédelem és infokommunikáció
- Polgári jogi és társasági jogi ismeretek, társasági jogi ismeretek: társaságok működése, cégjog, cégbíróság)
- Informatikai szerződések (szoftverfejlesztési szerződések, szoftverüzemeltetési szerződések, szoftver-bérleti szerződések)
- Szellemi alkotások joga (Szoftverek, adatbázisok és egyéb digitális tartalmak szerzői jogi védelme)

Adatvédelem PhD. kurzus

- Az információs társadalom építésének európai programja
- Az Európai Unió adatvédelemmel foglalkozó szervezetei és az új adatvédelmi rendelettervezet javaslat
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény (új adatvédelmi törvény)
- A Nemzeti Adatvédelmi és Információ Hatóság feladata, működése, szerepe
- A tudományos kutatás etika alapjai, az orvosi kutatás etikai szervezetrendszere és engedélyezése
- Egészségügyi adatok kezelése, kutatás nagy adatbázisokon
- „Kormányzat a napfényben.” Adatnyilvánosság, információszabadság a közsférában
- Statisztikai célból történő adatkezelés adatvédelmi problémái
- Munkahelyi adatvédelem, a dolgozók és a munkaadók jogai
- Az elektronikus kereskedelem, adatvédelem és az adatok szabad áramlása az Európai Unióban
- Külföldi bíróságok nevezetes ügyei
- Magyar adatvédelmi ügyek az Alkotmánybíróságon, bírósági perek és ítéletek

Joseph Cannataci, Univ. Of Malta
PhD. Informatikából és jogból
Európai Bizottság szakértője

Steve Fuller, University of
Warwick, Coventry, UK
jogfilozófus,
Humanity 2.0 – könyv szerzője

Emilio Mordini, Centre for Science,
Society and Citizenship (CSSC),
Roma, Italy
SENOIR, RISE, HIDE

Magán- és családi élet védelme

- Az EU tagállamaiban az adatvédelem alfája és omegája
- Mi az a privacy?
- Van társadalmi élet is?
- Emberi Jogok Európai Egyezménye, 1950 Róma, 8. cikk
- Magyarország 1993. évi XXXI. törvény
- Az eltelt húsz év alatt sem értette meg a jogi szakma, hogy mit jelent ez a jog
- Az angolszász jogban már 1700-as évektől voltak perek a privacy (a confidence) megsértése miatt; Magyarországon erre semmi esély sincs
- Ehelyett az állam korlátozhatatlanul fér hozzá, bárki személyes adatához (pl. pozitív adóslista)
- EJEB indítványom van ennek felszámolására

Egészségügyi adatok

- A magánélethez tartoznak (1992 EJB ítélete)
- Az orvosi kutatások etikája, nyilvánossága
- A személyes egészségügyi adatok feletti rendelkezés joga
- SZTE adatvédelmi felelős, adatvédelmi szabályzat, közzétételi kötelezettség (etikai bizottság)
- AB indítványok: a nem támogatott vények adatairól, az OEP korlátlan adatkezelése ellen, a kényszerkutatás ellen, az orvosi titoktartás állami elismeréséért, az emberi jogilag nem megalapozott kényszer orvosi vizsgálatok ellen, a szövetek feletti rendelkezés ügyében
- Betegregiszterek problémája miatt
- A hozzájárulásért és az előzetes tájékoztatásért
- Adatvédelmi Hatóságnál számtalan indítványom van

Köszönöm a figyelmet!